

Kulttuurien kohtauspisteessä

Kuluneen kevään aikana työhön liittyvät muutokset ovat tuntuneet etenevän niin vauhdilla, että kirjastoihin vaikuttaa tulevan sekä sisältä että ulkoapäin paineita melkoisiin uudistuksiin. Uusien tuulien tarve näyttäisi tulevan myös seuraavalta sukupolvelta, joiden ammatillinen maailmankuva alkaa monestakin syystä olla kovin erilainen.

Tämän numeron artikkeleissa uudelleen suuntautumisen tarve tulee vastaan myös monesta suunnasta. Erityisesti ne koskevat kirjastojen totuttuja toimintamalleja ja kirjastoammattilaisten roolia.

EBLIDA:n toukokuussa Suomessa pitämässä konferenssissa Eppo van Nispen, jonka ajatuksia moni on kuullut aiemminkin Suomessa sekä IFLA:n konferenssissa, hauskutti yleisöä monilla esimerkeillä, jotka tekivät selväksi kirjastojen viestintäkulttuurin jälkeenjääneisyyden. Kun asiakkaat ovat tottuneet esimerkiksi nopeuteen ja visuaalisuuteen tai valitsemaan viihdyttäviä vaihtoehtoja, toimitaan kirjastoissa edelleen monessa suhteessa hitauden, tekstikeskeisyyden ja vakavuuden ehdoilla. Van Nispen houkutteli räväkästi rakentamaan uudenlaisia kirjastokonsepteja.

On varmasti hyvä syy kysyä myös päinvastaisia kysymyksiä. Onko kirjastojen tarpeen muuttua virtuaalisen viihteen sirkuksiksi? Eikö kirjastojen hitaus ja hiljaisuus voi olla tarpeellinen keidas vastapainona sille, että meitä yhä enemmän pidetään jatkuvassa liikkeessä ja huomiostamme kilpailevat erilaiset elektronisten ja visuaalisten viestit ja signaalit.

Suomalaisille kirjastoille luontevaa olisi ehkä tarjota vastauksia ja tiloja erilaisiin tarpeisiin. Käytännössä kuitenkin myös seuraavan sukupolven viestintämalleja on jossain määrin tultava vastaan ja kanavoitava ne kirjastoille sopivaan käyttöön, jos asiakkaita halutaan tavoittaa tulevinakin vuosina.

Sosiaaliseen mediaan kirjastoissa on jo menty mukaan monin tavoin, kuten blogeja, wikejä, yhteisöpalveluja ja linkityksiä hyödyntämällä. Kirjastojen keskinäisessä verkostoitumisessa sosiaalisen median mahdollisuuksia käytetään Suomessa kuitenkin vielä verrattain vähän. Kansalliskirjaston Jukka Pennanen ja Päivi Jokitalo ovat halunneet kääntää tämän puutteen vahvuudeksi perustamalla yhteistyöinfrastruktuuriryhmän, joko kokooa kirjastoalan toimijat eri tahoilta pohtimaan yhdessä verkostoitumisen tarpeita ja uusia välineitä.

Kirjasto- ja informaatioalalla on nykyiselläänkin monenlaisia työryhmiä ja verkostoja, mutta esimerkiksi monien erilais-

ten yhteisöllisten työvälineiden käyttäminen eri ryhmissä vähentää osallistumisen intoa vaivalloisuutensa takia. Lisää yhteistyöinfrastruktuurin ideoista ja suunnitelmista Pennasen ja Jokitalon kirjoituksessa.

Muutospaineet näkyvät myös päivittäisen kirjastotyön rooleissa. Juha Kämäräinen pohtii kirjoituksessaan, millaisia haasteita AMK-kirjastojen toimintamalleissa kohdataan erityisesti ammattikorkeakoulujen yhteistyöhankkeissa ulkopuolisten tahojen kanssa. Myös Kämäräistä, kuten Van Nispeniä, huolestuttaa entisten toimintamallien säilyttämiseen keskittynyt asenne, jonka rinnalle tarvittaisiin uutta luotaavaa ajattelua. Kämäräinen kuitenkin hakee poikkeuksellisesti ratkaisua erilaisista työrooleista tai persoonallisuuksista, joiden lähestymistavat työhön itse asiassa näyttävät toisiaan täydentäviltä.

Hämmästykseni luin huhtikuun Kirjastolehden haastattelua Informaatiotutkimuksen laitoksen tunnelmista Tampereelta, jossa kävi ilmi, että informaatioalan opiskelijoilta odotetaan työelämässä ”rakenteiden räjäyttämistä”. Muutostarve alalla on siis ilmeinen, mutta suoraan yliopistosta valmistuneilta sen onnistunutta tuottamista on vaikea odottaa. Siinäkin avuksi tarvitaan verkostoitumista, suunnittelua ja yhteistyötä vanhempien ammattilaisten kanssa, jonka varassa yhdessä kyettäisiin varmemmin ennakoidaan, mitä rakenteiden ja toimintamallien ravisteleminen tuo mukanaan ja millaisia muutoksia uskaltaudutaan kokeilemaan.

Päivikki Karhula